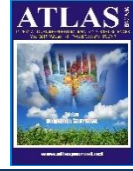

ATLAS INTERNATIONAL REFERRED JOURNAL ON SOCIAL SCIENCES

ISSN:2619-936X

Article Arrival Date: 22.06.2018

Published Date:27.07.2018

2018 / July

Vol 4, Issue:10

Pp:587-598

Disciplines: Areas of Social Studies Sciences (Economics and Administration, Tourism and Tourism Management, History, Culture, Religion, Psychology, Sociology, Fine Arts, Engineering, Architecture, Language, Literature, Educational Sciences, Pedagogy & Other Disciplines in Social Sciences)

BORSADA İŞLEM GÖREN SİGORTA ŞİRKETLERİNDE 2012-2016 DÖNEMİ KARLILIK ANALİZİ

PROFITABILITY ANALYSIS OF INSURANCE COMPANIES QUATED ON STOCK
EXCHANGE MARKET IN THE PERIOD OF 2012-2016

Dr. Öğr. Üyesi Servet ÖNAL

Osmaniye Korkut ata Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü, Osmaniye/Türkiye

ÖZET

Bu çalışmada, Borsa İstanbul'da işlem gören sigorta şirketlerinin 2012-2016 yılları arasındaki karlılıklarının karşılaştırılması olarak değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Çalışmada karlılık ve sermaye yapısı oranları kullanılarak oran analizine başvurulmuştur. Bu yolla sigorta şirketlerinin karlılıkları, finansal sağlamlığı ve finansal performanslarındaki değişim değerlendirilmiştir. Analiz sonuçlarına göre hayat sigortası şirketleri genel olarak hayat dışı sigorta şirketlerinden daha yüksek karlılık ortalamalarına sahip olduğu görülmüştür. Ayrıca, hayat dışı sigorta şirketlerinin 2015 yılında karlılık oranlarında ciddi bir düşüş görülmüştür ve sigorta şirketlerinin finansal performansı hızla iyileşmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sigorta Sektörü, Sigortacılıkta Karlılık, Oran Analizi

ABSTRACT

In this study, it is aimed that the profitability of insurance companies listed on Istanbul Stock Exchange is evaluated comparatively in a period between between the years of 2012-2016. In this study, ratio analysis is applied by using the profitability ratios and capital adequacy ratios. In this manner, profitability, financial strengts and the change of financial performance of the insurance companies has been evaluated. According to the results of the analysis, life insurance companies has a higher average profitability rate than non-life insurance companies. Moreover, non-life insurance companies experienced a dramatic decrease in the profitability ratios in 2015 and their financial performance recored quicly in the year of 2016.

Key Words: Insurance Sector, Financial Analysisi, Ratio Analysis

1. GİRİŞ

Sigorta en basit anlamda, ilerde meydana gelme olasılığı bulunan tehlikelerden doğacak zararın giderilmesinin, önceden yapılan ödemeler (prim) karşılığında güvence altına alınmasıdır (Duygulu, 2012: 11). Sigorta sektörünün finansal sistem içerisinde riskin yönetimi işlevi ve ekonomik işlevi olmak üzere iki önemli işlevi üstlenmektedir (Aybay, 2002: 21). Sigortanın amacı meydana gelecek hasarları önlemek değil, bu hasarın grup üyeleri arasında dağıtılması ile hasar yükünü grup üyeleri için taşınabilir hale getirmektir (Güvel ve Güvel, 2015:25). Bu bakımdan, sigorta şirketleri, ileride meydana gelebilecek risklerin mali sonuçlarını bir topluluk arasında dağıtarak risk yönetiminin en yaygın yöntemi olan riski aktarma fonksiyonunu yerine getirmekte ve sigortalılara kar ve güvence (koruma) sağlamaktadırlar (Şenel, 2006: 297). Sigortacılığın bu esas işlevinin yanında sigorta sektörünün ikinci temel işlevi olan fon yaratma işlevi giderek önem kazanmaktadır (Kahya, 2000: 22). Günümüzde, sigorta şirketleri benzer risklere paylaşılması, dağıtılması ve riskin gerçekleşmesi durumunda zararın toplanan fondan karşılanmasının ötesinde, üstlenmiş olduğu fon yaratma işlevi sayesinde finansal yapının temel taşlarından biri haline gelmiştir (Turgutlu, vd., 2007). Sigorta sektörü, toplanan primler ile oluşan fonların etkin bir şekilde reel kesime aktarılması ile ekonomik kalkınmada önemli bir rol oynamaktadır (Kılıçkaplan ve Karpap, 2004:1).

Sigorta türlerini hayat ve hayat dışı olmak üzere iki gruba ayrılmaktadır. Resmi gazetede 11/10/2017 tarihinde yayınlanan sigorta branşlarına ilişkin tebliğe göre hayat dışı grubu; kaza, hastalık/sağlık, kara araçları, raylı araçlar, hava araçları, su araçları, nakliyat, yangın ve doğal afetler, genel zararlar, kaza araçları sorumluluk, hava araçları sorumluluk, su araçları sorumluluk, genel sorumluluk, kredi, emniyeti suiistimal, finansal kayıplar, hukuksal koruma ve destek branşlarından oluşmaktadır. Hayat sigortaları; sigortalı bireyin hayatında oluşabilecek riskleri, sigorta şirketlerine ödenen belirli bir prim karşılığında, hayatta kalması halinde önceden belirlene bir tarihte veya vefatı halinde, sigorta şirketi tarafından belirli bir meblağın ödenmesi üzerine anlaştıkları bir sigorta türüdür (Özbolet, 2017:242).Hayat sigortalarının diğer sigorta türlerinden en önemli farkı; diğer sigorta türlerinde güvence, tesadüfi bir olaya karşı verilirken ve hasarın ne zaman gerçekleşeceği bilinmezken, hayat sigortalarında sigorta konusu olayın yani ölümün günün birinde mutlaka gerçekleşecek olmasıdır (Alp ve Açıkalin, 2015:385).

Türkiye Sigorta Birliği'nin yayınlamış olduğu 2016 sektör raporuna göre 2016 yılı itibariyle sigorta sektöründe 41'i hayat dışı, 23'ü hayat ve emeklilik ve 3 ise reasürans şirketi olmak üzere toplam 67 şirket bulunmaktadır (TSB, 2016: 2). 2016 %24,39 oranında büyüme ile sektörün toplam aktifleri 122,2 milyar TL büyüklüğe ulaşmıştır (TSB, 2016: 3). 2016 yılında hayat ve hayat dışı branşlarda toplam prim üretimi %31,33 bir artışla 40,5 milyar TL'ye yükselirken emeklilik branşında devlet katkısı da dahil 60,8 milyar TL toplam fon tutarına ulaşılmıştır (TSB, 2016: 3). Bu prim üretiminin 35,5 milyar TL'lik kısmı hayat dışı sigortalardan, 5 milyar TL'lik kısmı ise hayat sigortalarından sağlanmıştır (TSB, 2016: 3). 2016 yılında sektörün teknik karı 119,8 milyon TL'den 2,8 milyar TL'ye çıkarak büyük bir artış göstermiştir (www.tsb.org.tr). Sektörün vergi öncesi karı da 2015 yılında 729,9 milyon TL iken 2016 yılında 3,2 milyar TL'ye yükselmiştir (www.tsb.org.tr).

Sigorta sektörü ülkelerin gelişmişlik düzeyinin bir göstergesidir. Bir ülkede sigorta sektörü ne kadar büyümüş, sigortalı sayısı ve kişi başına düşen sigorta poliçesi, kişi başına prim tüketimi ne kadar çok ise, bu ülkenin, o ölçüde gelişmiş olduğu söylenebilir (Uralcan, 2011: 46). Sigorta sektörünün gelişmiş ülkelerde en önemli sektörlerden birisi olmasının yanında geliştirmekte olan ülkeler için ise en dinamik ve gelişime en açık sektörler arasındadır (Bayramoğlu ve Başarır, 2016:136). Ülkemizde de sigorta sektörü göstermiş olduğu ivme ve sektörün yerine getirdiği işlevleri bakımından ekonomimiz içerisinde önemli bir yere sahiptir. 2016 yılında GSYH %2,9 büyüme gösterirken, sigortacılık sektörü %26,6 oranında büyümüş ve sonuçta toplam prim üretiminin GSYH'ye oranı %1,30'dan %1,52'ye yükselmiştir (Sigortacılık ve Bireysel Emeklilik Sektörleri 2016 Yılı Faaliyet Raporu Özet Bilgiler, 1-2). Bu bakımdan bu çalışmanın amacı, 2012-2016 yılları arasında Borsa İstanbul'da işlem gören sigorta şirketlerinin karlılıklarının karşılaştırmalı olarak analiz edilmesidir. Çalışmanın ikinci kısmında literatür taramasına yer verilecektir. Çalışmanın üçüncü kısmında veriler ve yöntem tartışıldıktan sonra ise çalışmanın dördüncü kısmında bulgulara yer verilecektir.

2. LİTERATÜR TARAMASI

Başpınar (2005) sigorta şirketlerinin mali tablolarının sigorta şirketlerine özgü finansal oranları kullanarak hayat sigorta şirketleri ve emeklilik ortalamalarını ortaya koymuştur. Sigorta sektöründe uygulanan erken uyarı modeli ve modelin değerlendirme yöntemi incelenmiştir. Çalışmada ayrıca, Amerika Birleşik Devletleri'nde sigorta sektörünün mali durum değerlendirmesinde kullanılan modeller incelenmiştir.

Elitaş vd. (2012) İMKB'de işlem gören sigorta sektörü işletmelerinin finansal performanslarını Gri İlişkisel Analiz yöntemi ile analiz etmişlerdir. Çalışmada 2010-2011 döneminde işlem gören sigorta şirketlerine ait likidite, kaldıraç ve karlılık oranları kullanılarak performans değerlendirilmesi yapılmıştır. Yapılan analiz sonucunda Aksigorta finansal performans olarak ilk sırada Aksigorta'nın bulunduğu belirlenmiştir. Ayrıca, sigorta sektöründe finansal performansta en önemli rasyonun likidite oranları olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Akın ve Ece (2013) İMKB' de işlem gören sigorta şirketlerinin finansal performanslarını 2006-2010 dönemi verileri kullanılarak karşılaştırmalı biçimde analiz etmiştir. Çalışmada oran analizi ve karşılaştırmalı finansal tablolar analizi yöntemleri kullanılmıştır. Analiz sonuçlarına göre incelenen dönemde sigorta şirketlerinde olumsuz büyüme hızı gözlemlenmiştir. Bunun nedeni olarak ise 2007 yılında yaşanan finansal kriz ile beraber sektörde ilerleyen yıllarda faaliyet karlarında yaşanan

bozulma gösterilmiştir. Elde edilen bulgular neticesinde sigorta sektörünün küresel finans krizi önceden öngörerek tedbirler almış olduğu ifade edilmiştir.

Akyüz ve Kaya (2013) hayat dışı sigorta şirketlerinin ve hayat/emeklilik şirketlerinin, 2007-2011 dönemindeki mali performanslarını TOPSİS yöntemiyle incelemişlerdir. Analizde 10 adet finansal oran ile bu kriterlere eşit ağırlık verilerek performans puanları elde edilmiştir. Çalışma sonucunda, hayat dışı sigorta sektörü için en başarılı yıl 2007, en başarısız yıl ise 2008 yılı olduğu tespit edilmiş olup, hayat/emeklilik şirketleri için ise en başarılı yılın ise 2007 olduğu, en başarısız yılın ise 2009 olduğu sonucuna varılmıştır.

Doğan (2013) çalışmasında İMKB’de işlem gören 2005-2011 yıllarına ait verileri kullanılarak sigorta şirketlerinin sermaye yapısının karlılık üzerindeki etkisi incelenmiştir. Çalışmada, çoklu regresyon ve korelasyon yöntemleri kullanılmıştır. Çalışmada sigorta şirketlerinin şirket yaşı, hasar prim oranı, kaldıraç oranı ve likit aktiflerdeki artışın karlılığı olumsuz yönde etkilediği, aktif büyüklüğün ise karlılığı pozitif bir ilişki olduğu görülmüştür.

Başkır (2015) sigorta sektöründe 2010-2014 yılları arasında faaliyet gösteren 16 adet hayat ile hayat ve emeklilik şirketlerinin dış analiz tekniği kullanılarak finansal performansları incelenmiştir. Çalışmada hayat ve emeklilik şirketleri, öz sermaye karlılığı, aktif karlılığı ve kaldıraç oranları kullanılarak klasik ve bulanık yöntemler ile sınıflandırılmıştır. Çalışmada kullanılan k-ortalama ve bulanık öbek ortalamaları algoritmalarının benzer sonuç verdiği görülmüştür. Öbekleme yöntemleri ile belirlenen sınıflara, lojistik regresyon metoduyla %100 doğru atama gerçekleştiği görülmüştür. Sınıflandırmada en önemli etkenin öz sermaye karlılığı oranı olduğu tespit edilmiştir.

Akel vd. (2016) Türkiye’de hayat dışı sigorta sektöründeki işletmelerin aktif karlılığı ve firmaya özgü faktörler arasındaki ilişkiyi tespit ederek karlılığın etkinlikten mi yoksa yoğunlaşmadan mı kaynaklandığını tespit etmeyi amaçlamışlardır. Çalışmada, 15 sigorta şirketine ait 201-2015 dönemine ait verileri Period Sur panel veri analizi ile incelenmiştir. Analiz sonucunda, aktif karlılığı ile aktif büyüklüğü, likidite ve Pazar payı değişkenleri arasında pozitif bir ilişki bulunduğu, kaldıraç, hasar/prim oranı ve firma yaşı değişkenleri arasında ise negatif yönlü bir ilişki bulunduğu tespit edilmiştir. Ayrıca, Herfindahl–Hirschman Endeksi değerleri baz alınarak yapılan değerlendirme sonucunda, Türkiye’de hayat dışı sigortacılık sektöründe yoğun olmayan bir piyasa görünümünün olduğu ve aktif karlılığın yoğunlaşmadan değil etkinlikten kaynaklandığı sonucuna varılmıştır.

Bayramoğlu ve Başarır (2016) Borsa İstanbul’da işlem gören sigorta şirketlerinin finansal performanslarının TOPSİS yöntemi ile karşılaştırmalı analizini yapmışlardır. Çalışmada 2011-2014 dönemindeki finansal tablolarından elde edilen finansal oranlar kullanılmıştır. Çalışma sonucunda, ilgili dönemde dört firma farklı seviyelerde olmakla beraber başarılı olduğu, iki firmanın ise başarısız olduğu bulunmuştur.

Kaya (2016) Borsa İstanbul’da yer alan hayat dışı sigorta şirketlerinin 2010-2014 yılları arasında finansal performanslarının gri ilişki yöntemiyle analiz edilmesini amaçlamıştır. Çalışmada sermaye yeterlilik rasyoları, likidite rasyoları, faaliyet rasyoları ve karlılık rasyoları kullanılmıştır. Yapılan analiz sonucunda ilgili dönemde Aksigorta en yüksek performansa sahip olduğu, diğer taraftan Unico sigortanın ise en düşük finansal performansa sahip olduğu belirtilmiştir. Ayrıca, karlılık oranlarının hayat dışı sigorta şirketlerinin finansal performanslarındaki en önemli etken olduğu ifade edilmiştir.

Berkdemir ve Altun (2018) bir sigorta şirketi sektör oranlarıyla karşılaştırılarak finansal oranları puanlama yöntemi ile değerlendirilmiştir. Çalışmada Ziraat sigorta A.Ş. ve hayat dışı branşta faaliyet gösteren 38 adet şirketin 2013-2016 dönemine ait 4 yıllık finansal tablolarından elde edilen karlılık, likidite, sermaye ve finansal oranlar kullanılmıştır. Şirketin finansal performansı sektörel ortalama ile puanlama yöntemi ile karşılaştırılarak değerlendirilmiştir. Çalışmanın sonucunda puanlama yönteminin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılmasına yönelik bir rehber sunulmuştur.

3. VERİLER VE YÖNTEM

Çalışmada, sigortacılık sektöründe faaliyet gösteren şirketlerden Aksigorta, Anadolu Anonim Türk Sigorta, Anadolu Hayat Emeklilik, Avivasa Emeklilik ve Hayat, Güneş Sigorta, Halk Sigorta, Ray Sigortanın 2012-2016 yılları arasındaki finansal verileri kullanılmıştır. Çalışmada kullanılan veriler,

Kamuyu Aydınlatma Platformu'nun yayınlamış olduğu sigorta şirketlerine ait finansal tablolardan ve Türkiye Sigorta Birliğinin yayınlamış olduğu verilerden elde edilmiştir. Kullanılacak oranlar,

- ✓ Öz kaynak Karlılığı (Net Dönem Karı/ Öz kaynaklar)
- ✓ Aktif Karlılığı (Net Dönem Karı/ Aktif Toplam)
- ✓ Öz kaynaklar/ Toplam Aktifler
- ✓ Net Kar/ Yazılan Primler
- ✓ Yazılan Primler/ Özkaynaklar
- ✓ Teknik Kar/Yazılan Primler
- ✓ Hasar/Prim Oranı (Net)

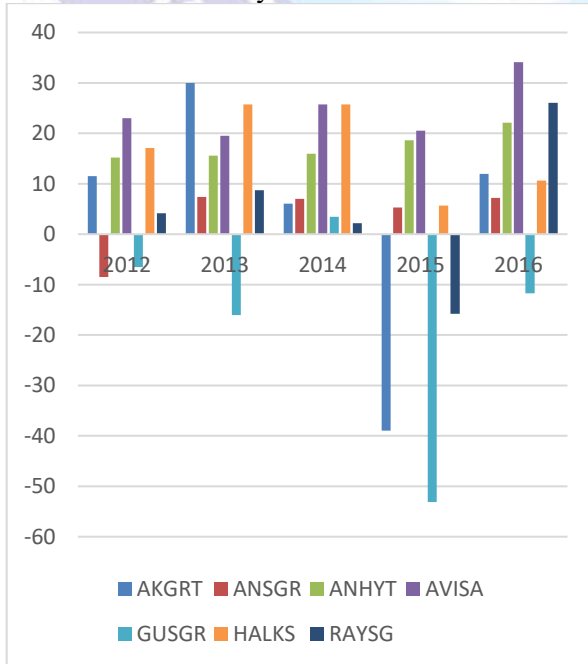
4. ORANLAR VE DEĞERLENDİRMESİ

Tablo 1: Net Kar/ Öz kaynak (%)

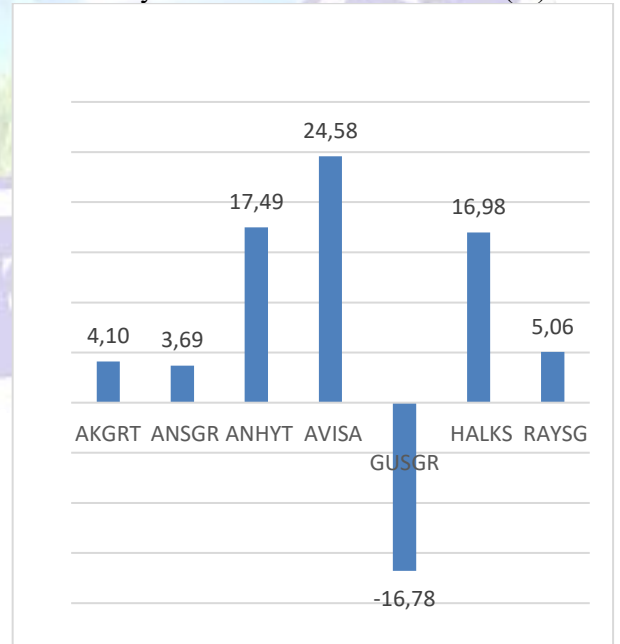
NET KAR/ ÖZKAYNAKLAR	2012	2013	2014	2015	2016	ORTALAMA
AKSİGORTA	11,49	29,99	6,03	-38,99	11,96	4,10
ANADOLU ANONİM TÜRK	-8,46	7,39	7,02	5,31	7,18	3,69
ANADOLU HAYAT EMEKLİLİK	15,17	15,58	15,96	18,64	22,10	17,49
AVİVASA EMEKLİLİK VE HAYAT	22,98	19,52	25,76	20,54	34,11	24,58
GÜNEŞ SİGORTA	-6,50	-16,05	3,48	-53,11	-11,72	-16,78
HALK SİGORTA	17,08	25,76	25,76	5,69	10,62	16,98
RAY SİGORTA	4,14	8,71	2,17	-15,76	26,03	5,06
ORTALAMA	7,99	12,99	12,31	-8,24	14,33	7,87

Net kar/ Öz kaynak oranı işletmeye ortaklarca tahsis edilen kaynakların ne derece etkin ve verimli kullanıldığının ölçülmesi amacıyla kullanılmaktadır (Çabuk ve Lazol, 2016: 224). Tablo 1' deki verilere bakıldığında; 2012-2016 yılları arasında BİST'te işlem gören sigorta şirketlerinin öz sermaye karlılıklarının dönem ortalaması %7,87 düzeyindedir. Ortalama değerlerin yıllar içindeki değişimlerinde ise 2015 yılındaki düşüş ve 2016 yılındaki hızlı yükseliş dikkat çekmektedir. Şirketlerin beş yıllık ortalamalarına bakıldığında ise, Hayat ve Emeklilik sigorta şirketlerinden Avivasa Emeklilik ve Hayat ve Anadolu Hayat Emeklilik'in karlılık oranları en yüksektir. Hayat dışı sigorta şirketlerinde ise Halk Sigortanın dönem ortalamasının %16,98 olduğu görülmektedir. Güneş sigorta ise BİST'te en düşük öz kaynak karlılığı dönem ortalamasına sahip sigorta şirkettir.

Grafik 1: Sigorta Şirketlerinin Yıllık Net Kar/ Öz kaynak Oranları

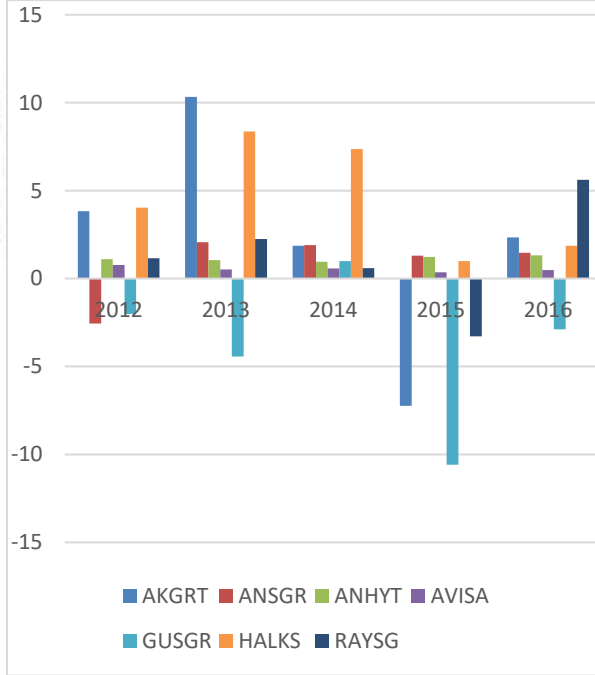
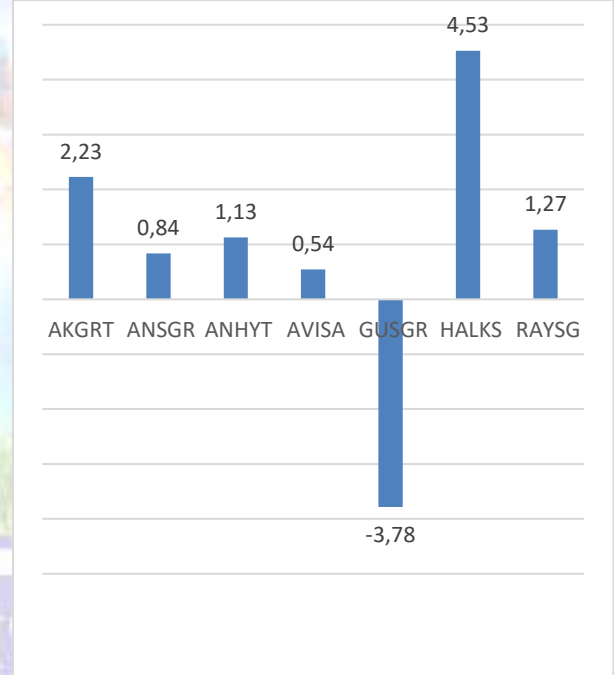
Grafik 2: Sigorta Şirketlerinin Yıllık Net Kar/ Öz kaynak Oranlarının Ortalamaları (%)

Tablo 2: Net Kar/ Toplam Aktifler (%)

NET KAR/ TOPLAM AKTİFLER	2012	2013	2014	2015	2016	ORTALAMA
AKSİGORTA	3,84	10,33	1,86	-7,23	2,34	2,23
ANADOLU ANONİM TÜRK	-2,56	2,07	1,90	1,31	1,47	0,84
ANADOLU HAYAT EMEKLİLİK	1,10	1,05	0,96	1,22	1,32	1,13
AVİVASA EMEKLİLİK VE HAYAT	0,78	0,52	0,57	0,35	0,49	0,54
GÜNEŞ SİGORTA	-2,01	-4,43	0,99	-10,58	-2,89	-3,78
HALK SİGORTA	4,04	8,36	7,36	1,00	1,87	4,53
RAY SİGORTA	1,16	2,25	0,59	-3,29	5,62	1,27
ORTALAMA	0,91	2,88	2,03	-2,46	1,46	0,96

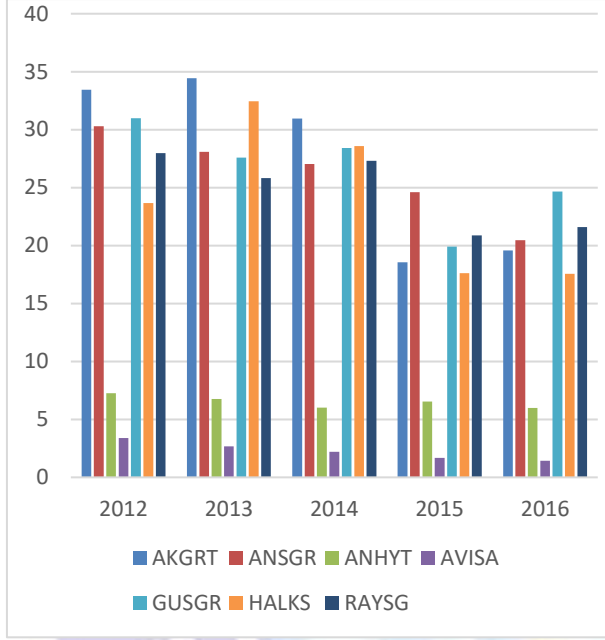
Bu rasyo, işletmenin aktiflerini ne ölçüde karlı kullandığının tespiti amacıyla kullanılır (Çabuk ve Lazol, 2016:228). Tablo 2' deki veriler incelendiğinde 2012-2016 yılları arasında sektör ortalamasının %0,96 olduğu görülmektedir. İncelenen sigorta şirketlerinin aktif karlılığı ortalamasının 2015 yılında ciddi bir düşüş gösterdiği ardından 2016 yılında toparlandığı görülmektedir. Sigorta şirketlerine ait aktif karlılığı dönem ortalamaları incelendiğinde, Halk Sigortanın %4,53 ile en yüksek aktif karlılık ortalamasına; Güneş Sigorta'nın ise %-3,78 ile en düşük aktif karlılık ortalamasına sahip olduğu görülmektedir.

Grafik 3: Sigorta Şirketlerinin Yıllık Net Kar/ Toplam Aktif Oranları**Grafik 4: Sigorta Şirketlerinin 5 Yıllık Net Kar/ Toplam Aktif Oranlarının Ortalamaları****Tablo 3: Özkaynaklar/ Toplam Aktif (%)**

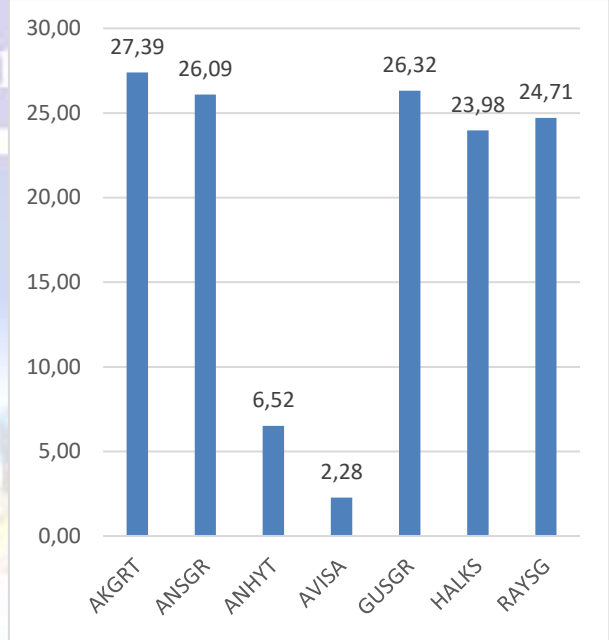
ÖZKAYNAKLAR/ TOPLAM AKTİFLER	2012	2013	2014	2015	2016	ORTALAMA
AKSİGORTA	33,43	34,43	30,95	18,55	19,59	27,39
ANADOLU ANONİM TÜRK	30,28	28,07	27,03	24,59	20,47	26,09
ANADOLU HAYAT EMEKLİLİK	7,26	6,76	6,03	6,55	5,98	6,52
AVİVASA EMEKLİLİK VE HAYAT	3,40	2,68	2,20	1,69	1,43	2,28
GÜNEŞ SİGORTA	30,99	27,59	28,41	19,92	24,67	26,32
HALK SİGORTA	23,67	32,45	28,59	17,62	17,56	23,98
RAY SİGORTA	27,96	25,81	27,31	20,87	21,59	24,71
ORTALAMA	22,43	22,54	21,50	15,68	15,90	19,61

Tablo 3 incelendiğinde 2012-2016 yılları arasında sektörün özkaynaklar/toplam aktif oranlarında genel olarak bir düşüş eğilimi görülmektedir. Hayat dışı sigorta dalı, sigortacılığın daha kısa vadeli niteliğe sahip kısmında bulunduğundan sermaye açısından hayat sigorta şirketlerine göre farklılık arz etmektedir (Başpınar, 2005:9). İncelenen sigorta şirketlerinin özkaynaklar/toplam aktifler dönem ortalamalarına bakıldığında hayat dışı sigorta şirketlerinden Aksigorta'nın %27,39 ile en yüksek ortalama değerine sahip olduğu görülmektedir. Hayat ve Emeklilik sigorta şirketlerinin özkaynak/toplam aktif oranlarının ise düşük olduğu görülmektedir. Burada Avivasa Emeklilik ve Hayat şirketinin özkaynak/toplam aktif oranı dönem ortalamasının %2,28 ile en düşük; Anadolu Hayat Emeklilik şirketinin ise %6,52 ile ikinci en düşük dönem ortalamalarına sahip oldukları görülmektedir.

Grafik 5: Sigorta Şirketlerinin Özkaynak/ Toplam Aktifler Oranları

Grafik 6: Sigorta Şirketlerinin Özkaynak/ Toplam Aktifler Oranlarının Ortalamaları

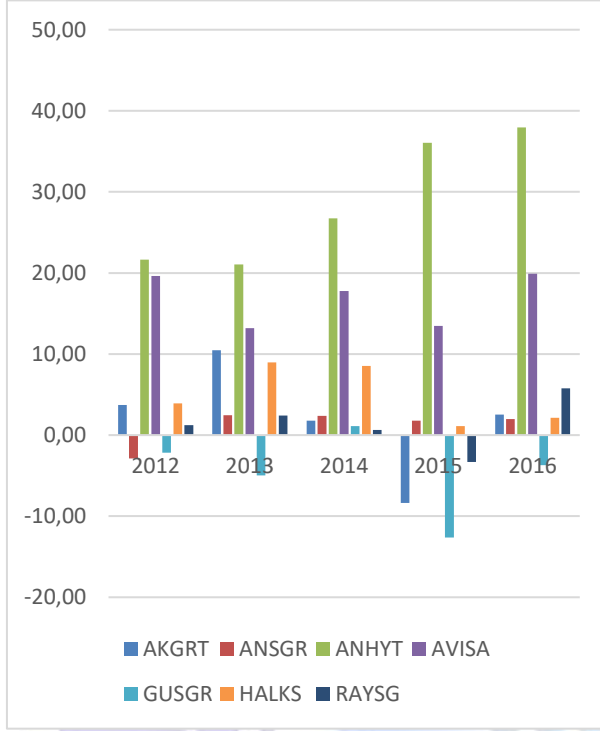

Tablo 4: Net Kar/ Yazılan Primler (%)

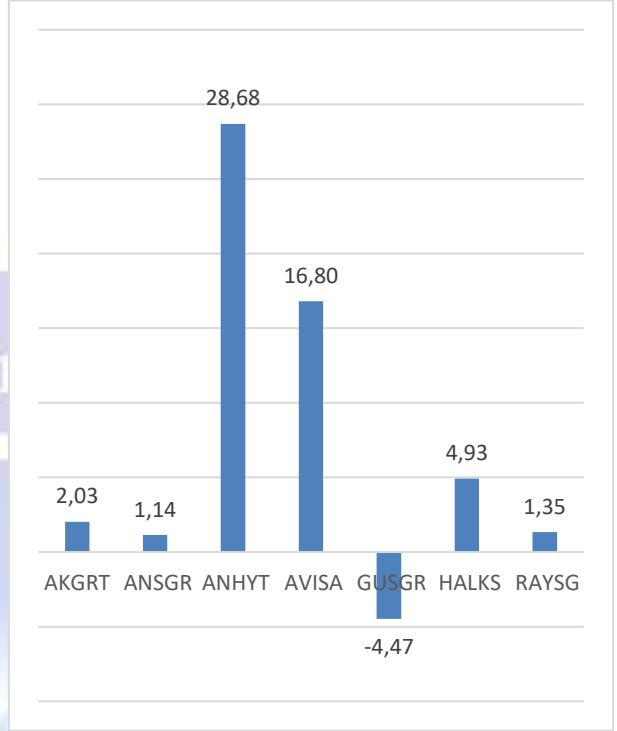
NET KAR/ YAZILAN PRİMLER	2012	2013	2014	2015	2016	ORTALAMA
AKSİGORTA	3,71	10,47	1,79	-8,38	2,54	2,03
ANADOLU ANONİM TÜRK	-2,86	2,45	2,38	1,77	1,96	1,14
ANADOLU HAYAT EMEKLİLİK	21,63	21,05	26,73	36,04	37,95	28,68
AVİVASA EMEKLİLİK VE HAYAT	19,63	13,20	17,77	13,46	19,92	16,80
GÜNEŞ SİGORTA	-2,17	-4,99	1,11	-12,62	-3,70	-4,47
HALK SİGORTA	3,91	8,98	8,55	1,10	2,12	4,93
RAY SİGORTA	1,23	2,42	0,63	-3,33	5,78	1,35
ORTALAMA	6,44	7,65	8,42	4,01	9,51	7,21

Bu oran sigorta şirketlerinin yazılan prim başına ne kadar net kar elde ettiğini gösteren orandır. Tablo 4' deki veriler incelendiğinde, 2012-2016 yılları arasında incelenen sigorta şirketlerinin net kar/yazılan primler oranları ortalamalarında dalgalanmalarla beraber 2015 yılında hızlı bir düşüşle beraber ortalamanın %4,01'e indiği ve ardından bu kez hızlı bir yükselişle %9,51'e yükseldiği görülmektedir. İncelenen sigorta şirketlerine ait dönem ortalaması ise %7,21 düzeyindedir. Şirketlerin dönem ortalamalarına bakıldığında ise hayat ve emeklilik sigorta şirketlerinden Anadolu Hayat Emeklilik %28,7 ile en yüksek Avivasa Emeklilik ve Hayat %16,8 ile en yüksek ikinci dönem ortalamasına sahip oldukları görülmektedir. Güneş Sigorta ise % -4,47 ile incelenen sigorta şirketleri içerisinde dönem ortalaması en düşük olan şirkettir.

Grafik 7: Sigorta Şirketlerinin Net Kar/ Yazılan Primler Oranları

Grafik 8: Sigorta Şirketlerinin Net Kar/ Yazılan Primler Oranlarının Ortalamaları

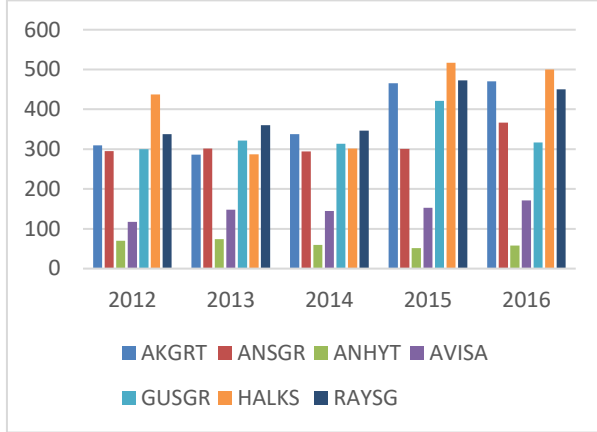

Tablo 5: Yazılan Primler/ Özkaynaklar (%)

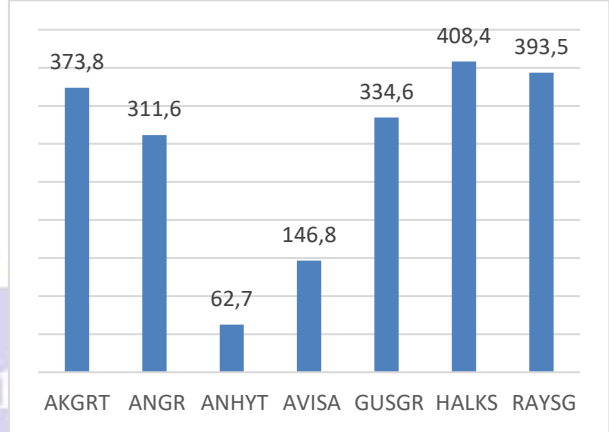
YAZILAN PRİMLER/ ÖZKAYNAKLAR	2012	2013	2014	2015	2016	ORTALAMA
AKSİGORTA	309,6	286,5	337,3	465,3	470,5	373,8
ANADOLU ANONİM TÜRK	295,4	301,2	294,6	300,4	366,6	311,6
ANADOLU HAYAT EMEKLİLİK	70,1	74,0	59,7	51,7	58,2	62,7
AVİVASA EMEKLİLİK VE HAYAT	117,1	147,9	144,9	152,7	171,3	146,8
GÜNEŞ SİGORTA	299,9	321,8	313,7	420,9	316,9	334,6
HALK SİGORTA	437,1	286,8	301,4	516,7	499,8	408,4
RAY SİGORTA	337,5	360,1	346,6	472,9	450,2	393,5
ORTALAMA	266,7	254,0	256,9	340,1	333,4	290,2

Bu oranın, yazılan net primlerin sermayeye olan oranını göstermekte olup dört kattan küçük olması uygundur (Berkdemir ve Altun, 2018: 83). Tablo 5'deki veriler incelendiğinde 2012-2016 yılları arasında yazılan primler/özkaynaklar oranının yükseliş eğiliminde olduğu görülmektedir. Özellikle 2015 yılında yazılan primler/ öz kaynaklar oranında ciddi bir artış görülmüştür. Yazılan primler/özkaynaklar oranında hayat ve emeklilik şirketlerinin en düşük dönem ortalamalarına sahip oldukları görülmektedir. Tablo 5'deki sigorta şirketlerinin yazılan primler/özkaynaklar dönem ortalamaları incelendiğinde hayat sigorta şirketlerinden Anadolu Hayat Emeklilik %62,76 ile en düşük ortalamaya sahip iken diğer hayat ve emeklilik şirketi Avivasa Emeklilik ve Hayat ise %146,77 ile ikinci en düşük dönem ortalamasına sahiptir. Beş yılın ortalamasına bakıldığında %408,4 ile Halk Sigorta en yüksek yazılan primler/ öz kaynaklar oranına sahiptir. Bu oranı %393,5 ile Ray Sigorta, %373,8 ile Aksigorta takip etmektedir.

Grafik 9: Sigorta Şirketlerinin Yazılan Primler/Özkaynaklar Oranları

Grafik 10: Sigorta Şirketlerinin Yazılan Primler

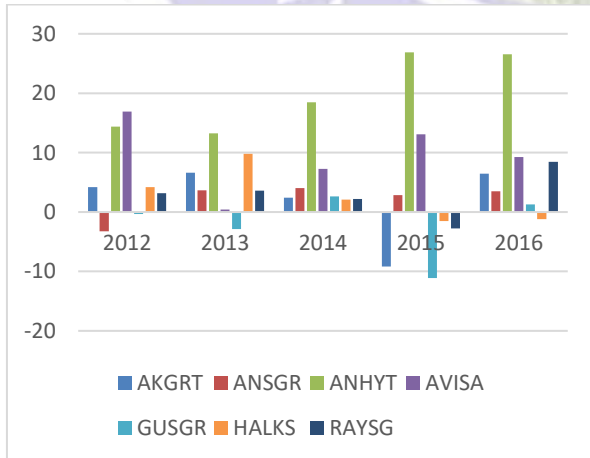

Tablo 6: Teknik Kar/ Yazılan Primler (%)

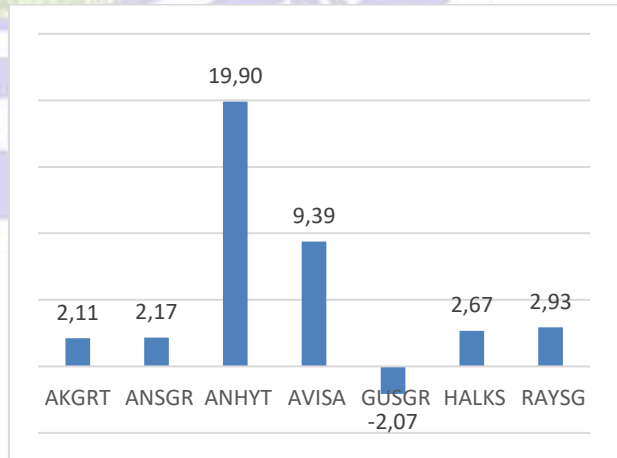
TEKNİK KAR/ YAZILAN PRİMLER	2012	2013	2014	2015	2016	ORTALAMA
AKSİGORTA	4,18	6,64	2,43	-9,17	6,48	2,11
ANADOLU ANONİM TÜRK	-3,24	3,67	4,04	2,87	3,51	2,17
ANADOLU HAYAT EMEKLİLİK	14,38	13,24	18,45	26,89	26,53	19,90
AVİVASA EMEKLİLİK VE HAYAT	16,92	0,44	7,24	13,08	9,25	9,39
GÜNEŞ SİGORTA	-0,31	-2,86	2,62	-11,09	1,31	-2,07
HALK SİGORTA	4,22	9,80	2,07	-1,53	-1,20	2,67
RAY SİGORTA	3,17	3,58	2,18	-2,76	8,47	2,93
ORTALAMA	5,62	4,93	5,58	2,61	7,76	5,30

Teknik kar/yazılan primler oranı işletmenin esas faaliyetlerinden doğan karlılığını ölçen bir rasyodur (Yılmaz, 2010:74). Tablo 6'daki veriler incelendiğinde, sektör ortalamasının 2015 yılında gösterdiği düşüşün ardından 2016 yılında ise en yüksek seviyesine çıktığı görülmektedir. Şirketlerin dönem ortalamaları incelendiğinde, hayat sigorta şirketlerinin en yüksek dönem ortalamalarına sahip oldukları görülmektedir. Beş yılın ortalamasına bakıldığında hayat ve emeklilik şirketlerinden Anadolu Hayat Emeklilik %19,90 ile en yüksek dönem ortalamasına sahip iken Güneş Sigorta ise en düşük teknik kar dönem ortalamasına sahiptir.

Grafik 11: Sigorta Şirketlerinin Teknik Kar/Yazılan Primler Oranları

Grafik 12: Sigorta Şirketlerinin Teknik Kar/ Yazılan Primler Oranlarının Ortalamaları

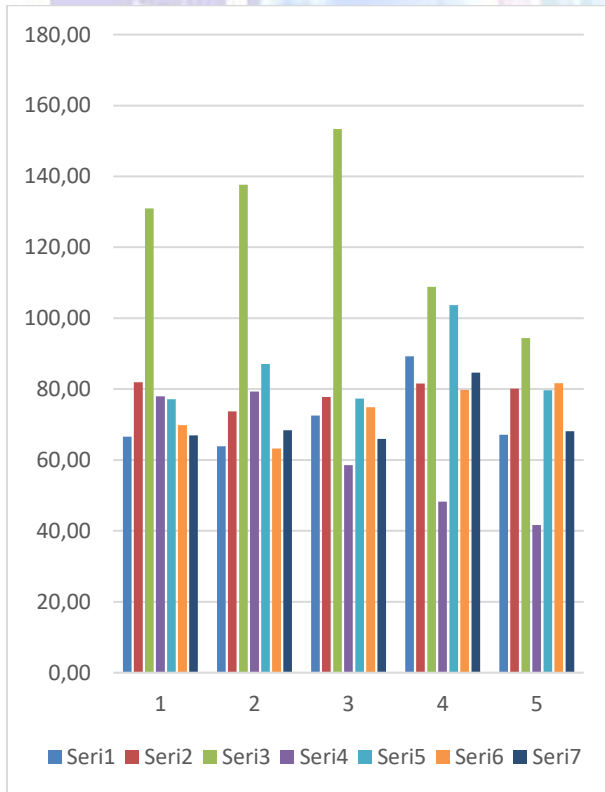
Tablo 7: Net Hasar /Prim Oranı (%)

NET HASAR/PRİM ORANI	2012	2013	2014	2015	2016	ORTALAMA
AKSİGORTA	66,54	63,86	72,55	89,21	67,09	71,84
ANADOLU ANONİM TÜRK	81,94	73,73	77,74	81,57	80,11	79,01
ANADOLU HAYAT EMEKLİLİK	130,97	137,63	153,41	108,82	94,42	125,04
AVİVASA EMEKLİLİK VE HAYAT	78,00	79,35	58,55	48,27	41,70	61,19
GÜNEŞ SİGORTA	77,11	87,09	77,33	103,71	79,72	84,98
HALK SİGORTA	69,85	63,24	74,90	79,75	81,68	73,88
RAY SİGORTA	66,90	68,38	65,98	84,65	68,08	70,80
ORTALAMA	81,62	81,90	82,92	85,14	73,26	80,97

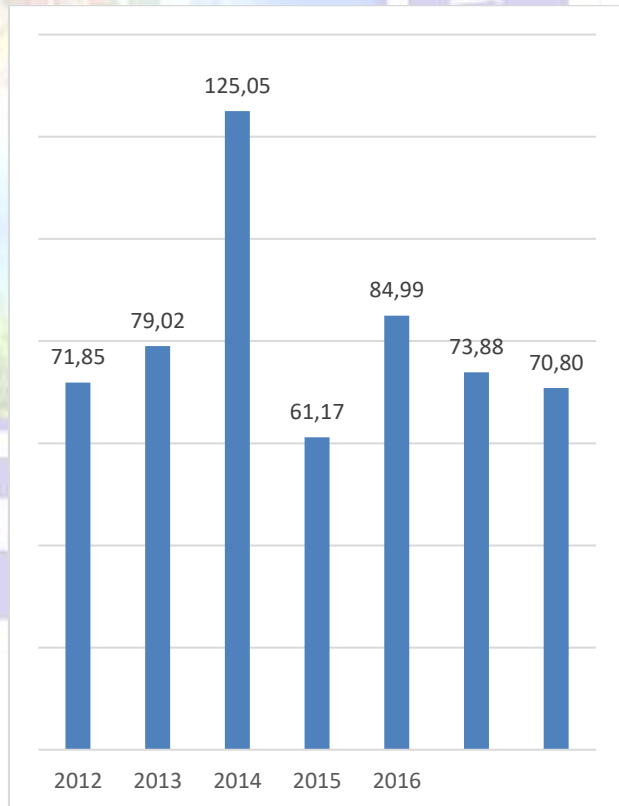
Kaynak: www.tsb.org.tr

Gerçekleşen hasarın kazanılan prime oranını gösteren bu oran, şirketlerin risk seçimindeki performansını gösteren en önemli kriterlerden biridir (Özuren, 2010: 20). Çünkü, sigorta şirketlerinin ayakta durmasının ciddi bir göstergesi olan primler ve hasarlarla ilgili bir parametredir (www.sigorta.com.tr). BİST sigorta sektörünün net hasar/prim oranı ortalamaları incelendiğinde, 2015 yılında net hasar/ prim oranlarının en yüksek düzeye çıktığı, ardından 2016 yılında ciddi bir düşüşle dönem içerisinde en düşük seviyeye indiği görülmektedir. Beş yıllık ortalamalara bakıldığında ise en düşük net hasar/ prim oranına sahip şirketlerin %61,19 ile Avivasa Emeklilik ve Hayat, %70,80 ile Ray Sigorta ve %71,84 ile Aksigorta olduğu görülmektedir. Anadolu Hayat Emeklilik ise %125,04 ile incelenen sigorta şirketleri içerisinde en yüksek net hasar/ prim oranına sahiptir.

Grafik 13: Sigorta Şirketlerinin Net Hasar/ Primler Oranları

Grafik 14: Sigorta Şirketlerinin Teknik Kar/ Yazılan Primler Oranlarının Ortalamaları

Tablo 8: Dönem Ortalamalarına İlişkin Özet Tablo(%)

	AKGRT	ANSGR	ANHYT	AVİSA	GUSGR	HALKS	RAYSG	İNCELENEN ŞİRKETLERİN GENEL ORTALAMASI
Net Kar/ Özkaynaklar (%)	4,10	3,69	17,49	24,58	-16,78	16,98	5,06	7,87
Net Kar/ Aktifler (%)	2,23	0,84	1,13	0,54	-3,78	4,53	1,27	0,96
Özkaynaklar/ Toplam Aktifler(%)	27,39	26,09	6,52	2,28	26,32	23,98	24,71	19,61
Net Kar/ Yazılan Primler (%)	2,03	1,14	28,68	16,80	-4,47	4,93	1,35	7,21
Yazılan Primler/ Özkaynaklar (%)	373,8	311,6	62,7	146,8	334,6	408,4	393,5	290,2
Teknik Kar/ Yazılan Primler (%)	2,11	2,17	19,90	9,39	-2,07	2,67	2,93	5,30
Net Hasar/Prim Oranı (%)	71,84	79,01	125,04	61,19	84,98	73,88	70,80	80,97

5.SONUÇ

Sigorta sektörü finansal piyasa içerisinde yüklendiği rol ile riskin yönetilmesi ve ekonomik kalkınmaya önemli katkılar sunmaktadır. Sigorta sektöründe faaliyet gösteren şirketlerin finansal olarak sağlıklı olması ülke ekonomisinin gelişmesi ve sağlamlığı açısından da önem taşımaktadır. Bu bakımdan bu çalışmada BİST’te 2012-2016 yılları arasında faaliyet gösteren 7 adet hayat ile hayat ve emeklilik şirketinin karlılıkları ve mali yapıları oran analizi yöntemi ile karşılaştırmalı olarak incelenmiştir.

Sigorta sektörünün sermaye yeterliliğine ilişkin özkaynaklar/toplam aktifler oranlarına bakıldığında dönem ortalamasında hayat branşında faaliyet gösteren şirketlerin özkaynak/toplam aktif oranlarının sektör ortalamasının altında olduğu görülmektedir. Özkaynakların yazılan primleri karşılama oranına bakıldığında dönem ortalamasında hayat şirketlerinin yazılan primler/özkaynaklar oranının en düşük ortalamaya sahip olduğu görülmektedir. Bu bakımdan hayat ve hayat dışı branşta faaliyet gösteren şirketlerin sermaye yapılarının farklılık gösterdiği açıkça görülmektedir.

Şirketlerin karlılık oranları incelendiğinde ise hayat ve emeklilik şirketlerinin karlılık oranlarının genel olarak sektör ortalamasının üstünde olduğunu söylemek mümkündür. Hayat dışı sigorta şirketlerinde ise Ak Sigorta, Halk Sigorta ve Ray Sigorta ortalamasının üstünde aktif karlılığa ve sektörün altında bir net hasar/prim oranına sahiptir. Halk Sigorta ayrıca sektör ortalamasının üstünde öz kaynak karlılığı dönem ortalamasına sahiptir. Yine hayat dışı branşta faaliyet gösteren Anadolu Anonim Türk net hasar prim/oranı sektör ortalamasının altında olması bakımından olumlu olarak değerlendirilebilir.

2012-2016 yılları arasında ortalama sektör oranlarının 2015 yılındaki olumsuz yönde değişimi ve ardından 2016 yılında görülen toparlanma dikkat çekmektedir. Burada hayat dışı branşta faaliyet gösteren sigorta şirketlerinin hayat branşında faaliyet gösteren sigorta şirketlerine göre negatif ayrıştığı görülmektedir. Konuyla ilgili 2015 yılına ait sektör raporunda trafik sigortalarında bedeni hasarlarda ve kusurlu sürücülerin mirasçılara destekten yoksun kalma tazminatı ödenmesine yol açan boşlukların sigorta şirketlerinin sağlıklı büyüme ve karlılıklarını olumsuz yönde etkilediği ifade edilmiştir (TSB, 2015:5-6). Ayrıca raporda konuyla ilgili 1 Haziran 2015 tarihinde yürürlüğe giren genel şartlar ile teminat kapsamının netleşmesinde önemli bir adım olduğu ifade edilmiştir (TSB, 2015:6). Bu gelişmelerin hayat dışı branşta karlılıklarda görülen ciddi değişimde etkili olduğu söylenebilir. Nitekim, Türkiye Sigorta Birliği tarafından açıklanan konsolide kar zarar tablosuna göre 2015 yılında hayat dışı sigorta şirketlerinin trafik branşında yaklaşık 2,3 milyar TL civarında teknik zarar ettiği 2016 yılında ise yaklaşık 19 milyon TL teknik kar elde ettiği görülmektedir (www.tsb.org.tr.).

KAYNAKÇA

Akel, V., Torun, T., & Aksoy, B. (2017). Türkiye’de Hayat Dışı Sigortacılık Sektöründe Kârlılık, Sermaye Yapısı ve Yoğunlaşma İlişkinine Yönelik Ampirik Bir Uygulama. *International Journal of Finance & Banking Studies* (2147 4486), 5(5), 1-15.

Akın, F. ve Ece, N., İMKB' de İşlem Sigorta Şirketlerinin 2006-2010 Dönemi Finansal Performanslarının Analizi, Muhasebe ve Finansman Dergisi, Ocak, 2013.

AKYÜZ, Y., F. YILDIZ, ve Z. KAYA, (2013), Veri Zarflama Analizi (VZA) ve Malmquist Endeksi İle Toplam Faktör Verimlilik Ölçümü: BİST'te İşlem Gören Mevduat Bankaları Üzerine Bir Uygulama, Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, Cilt: 27,Sayı:4, 110-130.

Alp, Ö.S. ve Açıkalın, S. (2015). "Alternatif Risk Transfer Sistemleri" (Ed. Erdem Kırkbeşoğlu), Risk Yönetimi ve Sigortacılık, ss. 365-380, Gazi Kitabevi, Ankara.

Aybay, S., "Türk Sigorta Sektörünün Gelişimi, Sorunları ve Çözüm Önerileri:Güncelleştirilmiş Pazarlama Karması-7 P's Yaklaşımıyla Uygulamalı Bir Araştırma", Reasürör, Sayı, 44, s. 21, 2002.

Başkır, B., "Sigorta Piyasasında Finansal Performansın Klasik ve Bulanık Öbekleme Yöntemleri ile İncelenmesi" Bankacılık ve Sigortacılık Araştırmaları Dergisi, Cilt 2, Sayı 7-8, s.30, Kasım, 2015.

Başpınar, A., Finansal Analiz Tekniklerinin Sigorta Şirketi Mali Tablolarına Uygulanması, Maliye Dergisi, Sayı, 149, s. 18, Aralık, 2005.

Bayramoğlu, Y , Başarır, Ö . (2016). Borsa İstanbul'da İşlem Gören Sigorta Şirketlerinin Karşılaştırmalı Finansal Performans Analizi. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 16 (4), 135-144.

Berkdemir, S., & Altun, N. (2018). Sigorta Sektöründe Oran Analizi ve Puanlama Yöntemi. Sakarya İktisat Dergisi, Cilt:7, Sayı:1, 70-91.

Çabuk, A. ve Lazol, İ. (2016). Mali Tablolar Analizi. Bursa: Ekin Yayınevi.

Doğan, M., "Sigorta Firmalarının Sermaye Yapısı İle Karlılık Arasındaki İlişki", Muhasebe ve Finansman Dergisi, Ocak, 2013.

Duygulu, E., Sigorta İşletmeciliği, 3. Baskı, Ankara, 2012, Detay Yayıncılık.

Elitaş, C., Eleren, A., Yıldız, F., &Doğan, M. (2012). Gri İlişkisel Analiz İle Sigorta Şirketlerinin Performanslarının Belirlenmesi. 16. Finans Sempozyumu, 521-530.

Güvel, E.A. ve Güvel, A.Ö. (2015). Sigortacılık. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

<https://www.sigorta.com.tr/hasar-prim-orani-nedir> (Erişim Tarihi: 17.05.2018)

<https://www.tsb.org.tr/gelir-tablosu.aspx?pageID=911>. Erişim Tarihi: 17.05.2018

Kahya, M. (2000). Sigorta Sektörünün Ekonomik Kalkınmadaki Yeri ve Önemi ile Fon Yaratma İşlevi ve Sermaye Piyasalarındaki Etkinliği. Reasürör Dergisi. (37), 22-35.

Kaya, E. (2016). Financial Performance Assessment of Non-Life Insurance Companies Traded in Borsa Istanbul via Grey Relational Analysis. International Journal of Economics and Finance, 8(4), 277-288.

Kılıçkaplan, S. ve Karpat, G. (2004). Türkiye'de Hayat Sigortası Sektöründe Etkinliğin İncelenmesi. Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 19(1), 1-14.

Özbolat, M. (2017). Temel Sigortacılık. Ankara: Seçkin Yayınevi.

Özuren, B.R. (2010). Temel Performans Göstergeleri İle Türkiye'deki Hayat Dışı Sigorta Şirketlerinin Karşılaştırmalı Analizi. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Bankacılık Ve Sigortacılık Enstitüsü.

Sigorta Branşlarına İlişkin Tebliğ Sıra No:1, 11.07.2007 Tarih ve 26090 Sayılı Resmi Gazete.

Şenel, A., "Sigorta Şirketlerinde Mali Yeterlilik" Afyon Kocatepe Üniversitesi, İ.İ.B.F. Dergisi, Cilt 8, Sayı 2, s. 297, 2006.

T.C. Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı. Sigortacılık ve Bireysel Emeklilik Sektörleri 2016 Yılı Faaliyet Raporu Özet Bilgiler. https://acikders.ankara.edu.tr/pluginfile.php/26311/mod_resource/content/1/2016_Sigortac%C4%B1%C4%B1k_ve_BES_Faaliyet_Raporu.pdf (Erişim Tarihi: 17.05.2018)

Turğutlu, E., Kök, R. ve Kasman, A. (2007). Türk Sigortacılık Şirketlerinde Etkinlik: Deterministik ve Şans Kısıtlı Veri Zarflama Analizi”, İktisat, İşletme ve Finans, Cilt 22, Sayı 252, 85-102.

Türkiye Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği. Türkiye Sigorta Birliği 2016 Yılı Sektör Raporu.

Türkiye Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği. Türkiye Sigorta Birliği 2015 Yılı Sektör Raporu.

Uralcan, G. Ş., Temel Sigorta Bilgileri ve Sigorta Sektörünün Yapısal Analizi. İstanbul, 2011, Hiperlink Yayınları.

www.kap.org.tr

Yılmaz, T. (2010). Sigorta Sektöründe Rasyo Analizi Yöntemi İle Finansal Yapının Değerlendirilmesi Ve İMKB'de İşlem Gören Sigorta Şirketleri Üzerine Bir Uygulama. Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.